

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Изази сваке недеље на табак.

Цена му је годишње 4 форинта
 „ „ „ на по године 2 „
 „ „ „ на четврт године 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 фор. или 12 динара год.

Власник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Ручкописи шаљу се уредништву а претплата администрацији
 Ручкописи не враћају се натраг. Неплаћена писма не примају се.
 ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ ЮНОВ.

Огласима је цена од реда ситних слова

За први пут 5 новча
 „ други пут 4 „
 „ трећи пут 3 „
 сем билетовине од 30 новча за сваки оглас
 За „припошлано“ 50 новча од реда.

На аманет.

Чули смо у делегацијама г. Бурковића, где пита г. Министра Калаја, за што је у Босну забрањено улазак неким српским листовима — а чули смо и министров одговор: забрањено је, јер ти листови о босанској влади не пишу објективно.

Спомињемо саму ствар, а у расправљање исте не ћемо улазити — јер је овде говор о српским политичким листовима.

Прећи ћемо ми на нешто друго. Прећи ћемо и ми једном скромном интерелацијом на Србе Босне и Херцеговине: Смију ли они и даље остати без свог органа, без једног српског листа?

У Мостару излази „Glas Hercegovca“ и овај лист напада на све што је и Српско и православно, бива сије мржњу. На као да ни то није довољно напада на поједине српске личности — а ми већ знамо што то значи. Сваки напада у овоме листу на ма којег Србина миг је босанској полицији, да га узме на вишан. Што ради „Glas Hercegovca“ осим „Odzora“ раде сви хрватски листови, који тамо одлазе; а кад када ни „Obzor“ не може да се ове жалосне појаве подваљивања опрости. Сећам се н. пр. да је једном не давно било у „Obzoru“, како је честити Србин Сарајлија г. Јефан Деспић грдио дамије. Ко познаје Деспића, тај ће нам веровати кад кажемо, да „Obzor“ лаже — али „Obzoro“ дописник имаће свога рачуна да тако пише, имаће рачуна да неистинама опрости Деспића — како би

му власт забранила да долази у Лијевно и то у интересу — јавнога мира.

Хајдете ви сада, да се г. Деспић брани. Где! У српским листовима не, јер политички српски листови тамо не иду — у хрватским? Немамо ми ништа против тога, када би и у хрватским писао у своју одбрану, ал по себи то је врло жалосно, да Срби Босне и Херцеговине морају од љуте негође бранити своје име, своју народност, веру и своје поштење у хрватским листовима.

Случај са г. Деспићем није јединствен, таквих случајева видимо ми сваког дана и знамо већ у напред, када хрватски листови нападају кога Србина, да је тај Србин добар, да је тај Србин на своме месту. Напа дај значи порука у Сарајево: „Владо он је опасан“ — и сад почињу подвале, почињу сумњичења и може тај Србин бити веран и Њ. В. Цару и земаљским законима колико хоће... тек само с тога што је Србин стварају од њега неко страшило и на леђа му лепе таблу:

„Ово је бунтовник!“

Тако је с појединима и с појединостима, а тако је и с општим стварима. Са свих страна грде нам и нападају српску народност и веру православно, а од никуда у Босни и Херцеговини ни једног јавног гласила, да безочницима и скотовима запуши уста.

Не тражимо ми, да се наша браћа удруштају у политику и досљедно овоме не захтевамо да покрену

политички лист — али би могли покренути забавно-поучни лист, који би се само на то ограничио, да од нападаја брани народност и веру нашу, а уједно и истином у руци побијао лажни појединих хрватских листова, када се обарају на поједине српске родољубе.

И није то све.

Нама се чини, да меродавни све некако зазиру од Срба — на наравна је посљедица, да и Срби зазиру од њих; тако између ових и народа ствара се јаз. Да тај јаз не доноси користи ни једној ни другој страни свакоме је очевидно, те у место растварати тај јаз, за што се једном не почне затрпавати? За што се једни другима не приближе? Али будимо отворени, искрени... ред је на њих да се приближе Србима. Нека они допунете да се Срби слободно развијају на црквено-народном пољу, нека даду одушке њиховим осећајима... века скрате крила хрватској пропаганди, да нас не напада, да нас не вређа и ми смо уверени, да ће Срби бити задовољни.

Биће Срби задовољни, кад им се призна да су они у својој кући господари и када не буду туђинци могли и даље и на моралном и материјалном пољу упропашћивати нас.

Тражимо ли много? Ми држимо де смо врло скромни, јер хоћемо и захтевамо, да нам се не дира у оно што је наше, а ми у туђе нећемо никада дирати.

Није Србин баук, није он никаково страшило. Али признајемо, да

је Србин на бранику својих светиња лав, не дирајте га... не дражите га, него пустите лава на миру, помиљујте га по бујној његовој гриви... тај ће се лав претворити у мирну овцу!

Опет кажемо: ми Срби за нашу браћу у овим земљама не подижемо глас у име никаких политичких аспирација. То нам подваљују и тиме нас сумњиче наши подли душмани. Тражимо само, да се у српско-православноме духу развијамо на српско-православноме огњишту — и ништа даље!

Верни смо Њ. В. цару, верни смо држави — али смо верни и нашој народности, нашој вери — а ми не знамо, ми управо никако не разумемо ове, који мисле, да ће нам уништити и веру и народност. То неће и то не могу постити, јер никада људски закони нису се узвисили над законима природе. Ми се не традимо ни бунтовницима, ни развратницима, али нас таквим називају они, који нас мразе што бравимо своје. Па се такви називи често чују и из уста појединих чиновника. Тиме они нас хоће да заплаше, а ми их питамо: промишљају ли, да тиме против себе укоренују без потребе мржњу?

Оставимо на страну непотребно питање верности или неверности — јер Срби нису били никада невере, јер Срби знају бити благодарни, ко им добра чини... а повуцимо се сви у границе правде и истине. Дајте ви господо, народу, што је народно, па ће и вама дати народ, што је наше.

ПОДЛИСТАК.

СТРАШНА БАРОНИЦА

оригиналан роман
 написао је
 (Наставак.)

12.)

Оливер и Ливија се такође уплашише, но кад погледаше у крвавоша одмах се досетише, да је то само шала, да ону двојицу поплаши и громко се насмејаше сви троје забави и страху оне двојице.

„Ти мора да си бунике јоо данас — протовориће напослетку један од њих двојице пошто је мало к себи дошао. — Какав је то начин будити човека из сна, кад најслађе сања о филонаним живинама и о цуним флашама...“

„Хахаха — насмеја се крвавоша, а глас му је далеко одјекивао по површини мирне воде.“

„Ти се смејеш, а мена је да очајавам е сам тако леп, најмаснији залагај морао оставити и чашу просути, а гладан сам и жедан био к'o курјак...“

Сви се протом смејаше шали младића и њихово весеље криво се у ноћном миру звучно разлегло, примамљујући и друге да оду и учествују с њима заједно у већој радости и срећи.

Наста тишина, само се чуло како мали таласићи зашављују барку.

Сви бутаху и у мисли задубљени уживаху у лепоти крајне природе.

„Оливере — прекиде мир крвавоша. — Ти треба да примиш награду за ону битку са гусарима. Ти одбијаш њу, а тиме вређаш оне, који ти ју свесрдно дају.“

„Не, драги Милтоне, то није тако — упадне му у реч Оливер. — Оно ми је била само дужност, и ако сам победио, то је срећа собом донела; али она победа је само претња била гусарском краљу, јер се он избавио и сад се још већом силом, са још већим ужасом грози по мору. Награда је онога, који до последњег разбојника искорени ту крволочну чету.“

„Награду мораш примити и уједно те позивају, да примиш управу целе убојне флоте у твоје руке, да се отиснеш на море и да уништиш...“

„То неће бити — викне Ливија, набра чело и напрогњено погледа у крвавоша.“

„Е виш' ти не — насмеја се Милтон, Ливијин брат — како она води његову бригу, а овамо сама му плете венце...“

„Не требају њему венци, јер онда га баш никако нећу моћи видети од...“

„Хахаха — заори се Милтонов смеј на невинне речи своје сестре, који као каква привлачива боља пређе и на остале и сад се сви стану смејати, па и сама се Ливија смејала.“

Кад наста тишина Милтон опет проговори:

„Мене су послали да те питам, хоћеш се примити заповедништва флоте?“

„Примам се — одговори Оливер после кратког премисљања — али тек онда, кад најзгодније буде, да се та разбојничка чорда сатре, уништи.“

„Живео — викнуше она два младића, који не беху нико други, него они племићи са којима смо се у ловачкој кући већ састали.“

„Галија — викне сад Милтон и сви гледнуше на лево и заиста на хиљаду метара од њих угледаше при месечини галију, која је са ужасном брзином јурила.“

„Ено још једна — рече Ливија показујући прстом на другу једну галију, која је за првом као ветар јурила.“

„То гусари вијају свој плен — промрмља Оливер, а очи му севаху.“

Барка стана. У тај мах се чу рика топа са последње галије, једна усижана кугла прелети и снажно удари у другу галију. Одма затим се чу и други пуцањ: али не топа. Казан је од прве галије од грдног удара пукао и пуцањ му изгледаше као одјек топа.

„Ура — заори се са страве гонитеља и за неколико минута прва галија је била ужасан плен гусара.“

„Заиста су гусари — викне Оливер и шкрипну зуба.“

Ливија је страшно покрила очи ругама и молила брата, да окрене барку натраг. Скоро је дрхтао од страха и кад је изустила речи „несретни људи“ вреде сузе јој оросише снежно лице.

Одма скинуше једра и врате се натраг снажно веслајући.

Барка је средњом брзином јурила обала уз пратњу песме, коју је Милтон насловни се на крму позлогласно певукао. После по сата сви беху на обали и расташе се. Оливер уседе на свога коња, ког му је Милтонов слуга крај обале чувао и оде десно, а остали лево....

Кад је прицао спазио коњаника и у њему познао Оливера, који се приближивао месту, где су он и разбојници скривени били, следи му се крв у жилама и хтеде журнути на непријатеља; но кад је спазио, да је онај дигао пушку и да већ хоће да опали, као укопан застане. Демонски гњев појури кроз цело тело му; али се брао стина, грчевито стисне своју дугу пушку и наивани разбојника. Барут плану и пушка као гром рину. У том тренутку пуце и пушка разбојника, који се затим заљуља и са размрканом главом мртав паде до жбуна, иза ког је прикривен био. На први пуцањ Оливеров коњ као укопан стаде и кад је друга пушка шукла таше је на један корак пред Оливеровом главом фижукајући прозујало.

(Наставиће се.)

Каже нам се, да смо незадовољници. Допуштам, али да се ту и престане. Незадовољство, још не значи буђење.

Незадовољни смо? А можемо ли бити задовољни, гледајући редом све хрватске листове што од нас раде, а ми немамо ни једног српског листа, да нешто и у име наше поради?

И у то име имамо један аманет: прваци Срби из целе Босне и Херцеговине имали би се састати, а на састанку проговорити и одлучити, да за Србе покрену један српски лист — не да буни, не да ствара револуције (јер то никоме није падало и не пада на ум) него да брани: Српство!

Хоће ли се дозволити српски лист, или не ће — друга је ствар. Ако дозволе добро, ако не дозволе онда имаћемо права да кажемо, да смо силом стерани испод земаљских закона и тешићемо се... временом!

Свакако ваља да покушамо, јер је грехота, да Срби оних земаља немају свога листа — а ваљало би га и прека је потреба да се покрене и то усљед општег договора, да се на општем састанку даде и правац листу... искључивши политику, јер у данашњим приликама, бојимо се били се могло о политици говорити, онако како би хтели. —

Брод на Сави — Луна.

Србин православни.

Онима који нас питају.

Из Сарајева добили смо неколико писам, како су избројани дани «Б. Вили», како је самој штамарији, г. Савића уредник «Б. Виле» дужан 600 фор. и стога, да она мора престасти — па нас они дични родољуби у Сарајеву питају, шта мислимо, били смо добро, да се «Б. Вила» помогне.

Ево нашега одговора свима и свакоме: Похвално је дело сваког српског родољуба, а нарочито честитих Срба у Сарајеву, који су савршени, да помогну свако књижевно подухвату, а «Босанску Вилу» ваља помоћи, јер би била грехота... више! Била би срамота, да престане изасти из целе Босне и Херцеговине још тај једини српски лист, па ма и био он књижевни.

Али разговарајмо се мало озбиљно! Свакога српскога родољуба изненадише ови неповољни гласови о «Б. Вили», само нису нас изненадили. Ми смо знали што је у ствари и када се оно пре неколико месеца развило г. Кашиковић, по иначе урођеној му навали личне разметљивости, како он има на стотине, на хиљаде претплатника, па да завања свет, кад је оно у јавним порукама захваљивао некое Б. и некое Д. и још неким А. Б. Ц. — да је од њих примио 50, сад 100 фор. у име дара или претплате — ми; познавајући г. Кашиковића, да не говори истину ни онда, када се Богу моли, у овоме листу опоменути смо читаоце, да се чувају тих објава, јер да Кашиковић лаже, а лаже да још што проширивају.

И ето време је нама дало право. По разметљивости г. Кашиковића човек је морао мислити, да «Б. Вила» има најмање 4.000 претплатника, а од тих бар 3.500 њих да је подмирио претплату. А сада? Сада стижу гласови, да «Вила» нема ни 500 претплатника, а предбројника с претплатницима једва 1500 и да она грца у дуговима.

Пријатељима и родољубима, који нас питају за савет, били било добро да помогну Б. Вилу, док је овај лист, на несрећу, у рукама Н. Т. Кашиковића одговарамо нека пре свега упитају њега: за што и из којих рачуна лаже, за што се хвали, кад би морао плакати и за што се размеће? Најпре с њиме ваља рашчистити рачуне, па онда помоћи «Вилу» — јер ми знамо, да се он хвали и размеће с тога, да Србима Босне и Херцеговине, који га презиру и његових се подласти гнушају замаже очи — како га тобож Срби изван ових земаља љубе.

Ваља помоћи «Вилу» и не било му просто, ко могао а не помогао је — али не ваља бацати новац бан-бадава и мислећи, да помажемо «Вилу» помагати једнога ниткова, који на рачун «Виле» и српског родољубља против свега и свакога излази своју пакост.

Слугати Кашиковића с једне стране — а његове саветнике с друге, читати неке српске листове изгледа, да је Кашиковић први оставио Савићеву штамарију, да је он одлучио у тој штамарији не штампати више «Вилу» по што се уверио, да је Савић владин човек, да штампар Савић не ће да у «Вили» штампа све што Кашиковић хоће — јер, знате, Савићу тако влада каже и за то га опет влада плаћа.

С тога је поштени Кашиковић прешао у штамарију Словенца Шиндлера!

А ко није био упућен у нитковлуку зашта је морао овим гласовима веровати. Но, сада знамо нешто друго: да је Кашиковић остао дужан Савићу 600 фор. и с тога, да му Савић није хтео штампати листа, а за дуг тужио га суду!

И с тога, што Савић тражи своје он је срамотан, непоштен, он је владин најљеник.

Кажите нам је ли или није ово нитковлуку? Али — има још нитковлука. Сећате ли се, пријатељи а родољуби, када је излазио «Напредак», најпре се штампао у штамарији Шиндлера. И то је било довољно да Кашиковић у своје време лаже, како је г. Шиндлер срамотан, како је владин шпион, и да он у договору са Стражицићем носи на владу све рукописе.

Још је било лажи: да је г. Шиндлер Чивут, Шваба и. т. д.

А тамо Шиндлер је брат Словенца! Но, што видимо сада? Онај исти Кашиковић, који је некада овако безбожно припо Шиндлера, кад му овај такође ради дуга није хтео штампавати листа, сад је с «Б. Вилом» прешао к Шиндлеру, када га је због дуга отерао Савић и — сад је Савић... шпион!

Кажите нам, Сарајлије, је ли ово нитковлуку? не нападамо ми г. Кашиковића што је дужан, али се сећамо, како је он напао Стражицића, што је остао дужан Савићу ф. 60. Но, Стражицић ће, чим узмогне исплатити своје дугове и Савићу и Шиндлеру, али ми знамо — једно: да је Стражицићу била невоља да се удужи — Кашиковићу најје!!

Сарајлије могу питати и једног и другог штампера, којим је свани новац трошио Стражицић за саму ону штампу, што му је влада изнела (а то је најбољи доказ да се на владу нису носили рукописи!)... дочим «Б. Вила» првих година, па све до 1890 стала је материјално боље од једног српског и политичког и књижевног листа. Да је било реда, да је било штеђење, могао је г. Кашиковић заштедити леуу своту новаца, а не још остати и дужан

Е — али ако нико не путује и ако није путовао, путовање је Кашиковић. Та смо г. 1889 он је пропутовао Босну, Херцеговину, Далмацију, Троједницу и Војводину. Ишао је и задржавао се у Дубровнику, Сињету, Задру, Загребу и Н. Саду — а на самој вилици и кисељак код Сарајева остао је преко месец дана с целом породицом, где је у нај мању руку он, онакав какав је «штедиша» морао трошити најмање 10 — 12 фор. на дан

Па где је Мостар? Где Фоча? Где остала места? И ко је веровао њему морао је мислети, да он бедан и невољан путује ради здравља и још га и сажаљевати. Али ко добро знаде све ствари, његове лажи, подвале, интриге, тај зна само то, да је Кашиковић путовао и да је силне новце трошио једино за то, да против Стражицића излије гњев своје нитковске душе. А свак, ко и мало мозга има у глави зна, да болесник не иде тражити лека по Дубровнику Сињету, Задру, Загребу и Н. Саду — напротив зна, да су у свима овим местима новинари (осим Сињета) Српски и да је г. Кашиковић ишао тамо, да их за себе придобије против Стражицића. Ако у Сињету нема новинара — имао је он рачуна, да и тамо иде. О томе би могли причати неки Дивљани, бива «Напредак» је позивао наследника Ристе Туздића, да даде сарајевској општини за српску гимназију, у смислу покојникове опоруче, 50.000 ф. — а по што је то говорио Стражицић — наравно г. Кашиковић, који није ни мало «лакостан» отрчао у Сињет и молио напљеника да не даје пара, јер да су сарајевски општинари — ловци! Баш једнако, као са спомеником С. Милутиновића. Док је Кашиковић живио у миру са Стражицићем докле је и он био за видљив споменик и говорио је, да Сарајлије хоће «закладу» само за то, како би на рачун народа могао г. Стјено Шркић васпитати своју децу. Али, кад се свадно са Стр. и овај остао досеђан за видљив споменик, онда је Кашиковић први ударио

у «закладу», велећи, да «Напредак» брани видљив споменик... јер, но — јер му тако влада заповеда!!

И није ни то доста. Кашиковић се леци на Кисељак — јест, али он нитков какав је, зна, да на Кисељак долази Србадија из целе Босне и Херцеговине и тамо показује неку молбу, коју би били учинили на владу Шиндлер и Стражицић, а у којој тобож ови обећавају влади, да ће «Напредком» сатрти српску мисао. Каже Кашиковић молбу, али никад двојици него увек по једноме и увек поједине закљиче и прекљиче, да држе ствар у тајности.

А за што?

За то, јер је ова молба: фалсификат! Стражицић о тим гнусним подвалама дочекује и, уверен да није никад ништа прљава урадио, позива јавно Кашиковића да ту молбу изнесе, а за што је није изнео? Ако је Стр. онако писао, он би био готов. Не носи је Кашиковић, јер се боји, да не пође у апс за фалсификат онај, ко је потписе фалсификовао. Него, што ради? чувши, да ће Стр. на «Заставу», шаље тај фалсификат «Застави» — а «Застава»? Уверивши се о подвалама најгнусније врсте Кашиковића, телеграфично позива Стр. за сарадника! Само да се не догађа брука и не дозвољава Стр. да ствар тужи редовним судовима.

Као овде, тако је био Кашиковић свуда. Није ли Стр. изнио доказ против њега — а он? Он је казивао, како га је влада звала у Босну и могао је лагати док Стр. није изнио писма и сведоке, да га је баш он (Кашиковић) звао у Босну!! Он је писао Бјелановићу, да ће га Стр. упростасти пред полицијом, а у ствари Стр. није ни споменио полицију, него кад је Кашиковићу казао, да ће га открити пред лицем народа какав је — он је клекнуо и молио, да га не упростасти... не пред полицијом, него пред народом!!

Срби Сарајлије и Срби Б. Херцеговине — кажите нам: је ли или није тај Кашиковић поган човек? И ми ово изнесмо да вам поручимо, да се тога човека чувате — и да помогнете «Вилу» али не њега јер новце које би му дали у врло племенитој намери, могао би он употребити у своје интриге.

«Вила» је добро стајала и не би никада пала у материјалну оскудницу по одзиву народа, да он није «Вилине» новце овако расипао — и сад што још хоће? хоће неком силом родољубља да га помогнете, као да сте дужни баш њему то учинити... а он, да путује, да интригује и да онако по грофовски живи. Јер ако није учител, знамо ми, а знаћете и ви. За што је то!!

Па да му и дате, баш њему, мислите ли да тај човек зна бити благодаран? Ристо Ђ. Бесаровић једном а пок. Јефтановић (хвала Јефтану Деспићу) други пут испитали су «Вилу». Како им је захвалио? Нека одговоре они, којих се тич'!!

Дакле? Дакле помогните «Вилу», али не Кашиковића, а то је толико: да помогнете «Вилу» само онда, кад она не буде више у рукама Николе Т. Кашиковића — јер он је овај подлац, који свакога напада и сумњичи: он је изиграна и позната личност, он је расипник на рачун «Виле» — а да увек свакоме о залу ради... Он је онај, који је по Српству прогласио, да у Сарајеву има највише Срба — шпијона, а шпијонима зове најбоље Србе Сарајлије.

Проучите и данас његов рад! Проучите, шта ради и како нам мути — па се осветите и као Срби, као људи ставите на пут једноме ниткову, да и даље у наше име ради све за своју корист

И Стр. је имао противника и он је, наговорен с појетка од овог подлаца изазивао поједине родољубе — али није сумничко, није их никада клеветаша нашао, а после, кад се уверио о противном био је први, који се покaja на се и данас каје, што је могао и посумњати у жарко родољубе Краљевића Јефтановића, Деспића, Бесаровића, Савића, Самоуковића, Максимовића, Михајловића, Срнића и толиких других.

С материјалног гледишта дакле, док је «Вила» у рукама Кашиковића не смеје је помоћи, јер помажете једног ниткова, који под фармом «Виле», увек ради против опште на корист личне ствари.

А с моралнога? оставимо на страну циљност мога овога смењак, оставим на страну његову разметљивост а једна је дорасо да буде уврћен у ред обичних писарала — али питамо: сме ли у име јавног морала на челу књижевнога листа остати човек овако

гнушног карактера? И ако сме — у чему ми ценимо мора? А друго: је ли или није истина да у «Вили» Кашиковић увек крије своје подле намере, да увек изазива поједине и напада певачко друштво — како је нападао општинаре, учитеље, свештенике кадгод је мислио, да ће им се тако најбоље осветити? Срби изван Б. и Херцеговине н. пр. по «Б. Вили» морају држати, да је срп. пев. друштво «Слога» — једно срамно друштво, и ако је једно од првих у целом Српству.

А за што га напада Кашиковић у «Вили»? За то, јер га то друштво презиру, као што га презиру сви који га знају.

Ми рекосмо и позвањемо: Срби Сарајлије и Срби Б. и Херцеговине помогните «Б. Вилу» и не било вам просто, ако је не помогнете — али само онда, кад на њој не буде прљавога имена и прљавије фирме

«Никола Т. Кашиковић».

Време је, да будемо озбиљни и да сама публика почне појединим швиндлерима издавати осуду!!

Писмо из Дубровника.

Дубровник Јули 1893.

Поузано се говори, а немам ни најмањег разлога, да о томе сумњам, да ће српска омладина покренути мисао, да се подигне споменик Медо Пуцићу. Ја мислим, да нема Србина, који знаде читати, а да није чуо о овоме нашем великану. Ко није читао његових јесма, је ли могуће писати, учити, размислити о српској историји а да не погледа у његов рад на историчноме пољу, када је ризиком животном, а још ризијем пошрвовањем издао српске документе?

Медо Пуцић је најславнији српски дубровачки јесник новје добе, а свакако иде у прве српске јеснике у опште. Оштра критика рекла је своју, да је Медова «Цвијета» у нашој књижевности најлијепша, најдивнија јесничка приповијетка.

Можемо надодати «за цвијетом» не изостају ни сонети, а не смејемо заборавити, да је његова јесма «Пома» најбољи тестамент Српскога јесника српској омладини.

Медо је био римокатолик — и био је властелин. Од Ивана Гундулића, дубровачког племића, Медо Пуцић је други дубровачки племић ударио српски печат цијелом низу српских књижевника и јесника, који су се родили у Дубровнику. Од Ивана почела је својим сјајем свијетлоти на нашем небу Српска дубровачка слава с Медом... та се слава почела гасити. Дужност је дакле наша, да и другоме подигнемо споменик као што смо га подигли и првоме. Не, да накинемо овај слави, али несретном судбином, данас заупштени град — него да нас ови споменици потезају на прошлост, да нас чедаче, надахнују... да нас соколе у борби за идеју. Јер ако на њиме кивови наших генија не говоре, ми сами продиремо нашијем мислима, нашијем осјећајима у оне мукле споменике и читамо на њима: Ово су Срби били римокатолици!

Дакле и ради заслуга и ради бесмртних му јесма и ради жарког родољуба и ради оне величанствене идеје, да је братац мио, које вјере био — ми смо дужни да Српскоме јеснику, а римокатолику и дубровачкоме племићу Медо Пуцићу подигнемо споменик! У то име поздрављамо све гласове, који о овоме говоре, а ако је то већ одлучила наша омладина, класично јој: Евала.

Али молимо реч! Хоћемо да будемо на чисто. Свакако о овоме споменику говори се у велико. Ако се није ништа решило, мора се решити. Ако се споменик не подигне данас, он ће се подићи сутра; а Српство ће се одазвати позиву и био би жалосно, било би срамно, кад би и један Србин изостао, а да се, по својим материјалним силама, не одазове позиву.

Па ипак ми хоћемо чистине! Хоћемо, да у прогласу, ако га икада изда омладина, јасно, чисто и бистро позове српски народ да подигне споменик Српскоме јеснику! Хоћемо да јасно, чисто и бистро уста омладина за да на прогласу своју поштину рјеч, да ће подићи српски споменик и да ће прогласу приредити у чисто српскоме духу. Хоћемо, да омладина тај свој проглас потпише бар за сваку гаранцију правде, власторучијем потписом бар двојице од њезних првака и на послетку хоћемо — да будемо чисти; отворени, искрени... да будемо Срби!

Има разлога за што ми ово тражимо. Говоримо, без околицења, бојимо се шарања и бојимо се, да нека господа не удари у велику политику, па да мјесто српске прославе дочекамо хрватску мјесто да као Срби прославимо Српскога великана, да не дочекамо још и то, да морамо у и не братства даривати Хрватима подовину Гундулића.

За нашега јесника, наше паре! А за наше паре — нашу славу!

То је бар и јасно и праведно. Ми и то чујемо, да ће се препустити породици покој. Медо, да она води главну рјеч. Не верујемо, да би на таква шта и један Србин пристао, али ако га има ми протестујемо. Медо Пуцић два с не принада породици, него народу, а да устане из гроба он би се своје породице гнушао, он би је презирао.

На дан Гундулићеве прославе та је родољубива и честита његова породица кућу Медо

Пушћа окитила трнским заставама. На ономе прозору, око себе у којој је велики наш певао српске песме вијала се Хрватка тробојница — и видите ми против тога не би толико поди-зали наш глас, да се та тробојница хрватска није вила за инат Српској!

С тога, као омадина намерава да Меду Пушћу подигне споменик, а то мора баш да није ништа певао и да за Српство није ништа радио него само што је и свега ома-ладини песму „Цома“, омишљено је за времена да буде испрена, одлучна, отворена... да буде мало равнана, бива Српскоме песнику кад подиже споменик, да не ради како је радила за Гундулићев — јер ми смо слободни да већ сада ставимо на душу свакоме Србину оно:

Србине! Ако у дотичном пролазу не буде нарочито речено: да се позива Српски народ, да подигне споменик Српском песнику не дај ни једне царе! А ако се тако позове и омадина, осим свега горе реченог, обрече да ће она и з своје среди не саставити одбор, дај брате Србине и капом и шаком!

Из свега овога, ја не мислим, не дао Бог поштристи Српско-Хрватску размирицу. Ко на њој ради немао среће на овоме свијету, а у земљи му се превртале кости. Проклет сваки Србин, који мрзи Хрвата, а тако проклет и сваки Хрват, који мрзи Србина — али, ако се мислимо измирити братски, искрено, поштено — није од потребе да за то даривамо Хрвати-ма наше, ни нама Хрвати њихове великани. Није од потребе, да једни зазирамо од других како ћево прославити заслужне родољубе. Нека Хрвати славе њихове у хрватскоме, ми ћево наше у српскоме духу — на мирна Босна.

Свакако ми напу рекосмо за времена, и не би хтели, да и при Медовој прослави будемо разочарани, као и при Гундулићевој... не би рад-ди да ми први отворимо врата српског Пантеона и не Србина, да нам одијају лмиће са венаца наше славе, него да их позовемо у госте, као браћа браћу и — ништа више!

А. А. С.

Босна и Херцеговина.

Из Посавине о Петрову дану.

Ја се надам да ћете, драги г. уредни-че уступите мало места и овим рдцима у вашем невену листу, који се у нас чита насладом, јер брани поштено и одважно на-ше и народне и вијерске ствари (Ми нијед-номе правоме Србину нијесмо зтворили наше гостопримство, па и нећемо и не смијемо — ма нас то и скупо стајало Уреди.) Ја се нећу бавити ни великом политиком, а нећу ни личним питањима, ма да нијесам ника-ко мањена ових, који увијек говоре, да у новинама не треба дирати у личности.

Не треба — ако те личности нијесу изневјерице начело, ако не раде против на-рода свога, али ако раде, зар их морамо пустити на миру, само за то да се не огријешмо о етикету? Ипак се ствјем не-ћу бавити, ограничују се на једно врло скромно питање, које ипак засјеца у наш народносни јавни живот. Ви знате „Bosnjak“ и позната вам је његова мисија. Пасали сте често о овоме листу а овако, како о њему мисле сви поштени родољуби, и ако нијесу своје родољубе мјерили на кантару Мехмед бега Капетановића. Рекли сте да је „Bosnjak“ кљив и погодан сте. Али ја ћу и вас и другу браћу Србе потјетати ва једну другу опасност, које као да се нико не сјећа, јер о њој нико не пише.

У нашој посавини има људи, који по-цијели дан данубе и вријеме троше само око „акадеских расправљања“ јесмо ли ми Бошњаци, Срби ил Хрвати. Па како су већи-јем дијелом ти људи од оне сорте људи, који су готови да ти Српство запишу у грјех великодјелства, тако га у својим говорима и разговорима искључују а само сакупљају, наше мухамедовце по чаршијама и касабана и тумаче им, како морају бити Бошњаци или Хрвати. Ја вам не ћу претјеривати, а не ћу вас ни обмљивати — али код нас су још врло ријетки Мухамедовци, да ће се јавно признати Србима, а још ријеђе Хрвати-ма. Неки су ограничени, а неки су опет врло сепаратистички, неке опија вјерски фа-натизам, а неки се и боје, да признају, која им крв тече у њиховијем жилама. Не бојимо се ми за то баш ни мало. Историја, сав учени свијет, прошлост, језик, обичаји сви-једоче, да Мухамедовци не могу бити друге народности него смо и ми православни — али и то је истина, ако не исповиједају Српства и не мрзе га, С Хрватством је иначе. Мухамедовци знају врло добро да Хр-вати не могу бити. Кад овако ствари стоје и кад су овако и данас од нашјех мисли одијељена наша браћа Мухамедовци онда није никакво чудо, да је прије било и горе и још је мање чудо кад вам кажем, да су се збила наши Мухамедовци најрађије звали Мухамедовци и босански. Оставивши на страну своје нардно, српско име ради вјерских питања, они су прихватили име и опрајне. И да је Мехмед бег био паметнији

увјеравао вас, да би босанством код Мухамедовца створио био велику странку. Али му се баш догодило обротно. У мјесто да је створио, он је странку „босанства“, која је фактично постојала добријем дијелом порушио. Није овдје ваљат, да вам о свему томе по танко причам, али је факт, да Мухамедовци бацају „Bosnjak“ и да јавно го-воре противу Мехмед бега Капетановића, и ако је овај устао да брани овај несретни сепаратизам.

И сад вам провирује опасност! Они људи, о којима сам горе говорио, облићу око Мухамедовца, па једни пред њима бране „Босанство“, а други устају против и увјерени да Мухамедовци не воле Мехмед бега, бране Хрватство. А оме при-дружите и неке лакомислене Србе, који често подвикну: «па тако је! Боље и с Хрватима, него да сте Босанци јер барем има Хрватске, а нема босанске народности!»

Ето ту је опасност! На овај начин антипатију Мухамедовца противу „Bosnjaka“ могли би врло лако употријебити Хрвати на своју корист, а ја држим, кад нам већ није дозвољено, да нашој разноврсној браћи каже-мо управо оно што су — да се и не уш-лећемо, да никако на рачун Хрватства не ударамо «Босанство», а тако исто ни на рачун босанства да ударамо на Хрватство у присутности Мухамедовца! Никада не пред-постављајмо једну од ових другој, него с обима на голму!

Вријеме је најбољи лијечник. Оно ће и Босну излијечити од ових аномалија. Врије-ме ће угасити вјерски фанатизам и доћи ће час, када ће Мухамедовци најбоље схватити да су кост од наше кости, крв од наше кр-ви. Сада је опасно, да се мијешамо. Разло-жити им о Српству не дају, силам их Србити онако на прјечици, кад не смијемо да се о томе јавно и опширно поразговоримо, могли би их необавијештене мазавати. Дакле пре-остаје нам само једно: да рупишмо и босан-ство и хрватство, а нашој браћи, рушећи ова натурена им имена, да ми не надјевамо никакво. Имају га они од старине — од Ко-сова и прије Косова.

Кад се увјере (а то их морамо увје-рити) да нијесу и да не могу бити по на-родности ни Хрвати ни Босанци — они ће се онда сами увјерити ко су и што су.

И они су људи и као такови имају у грудима Срце. Кад срце почне осјећати поб-једу је обезбјеђена.

Православни Србин.

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА

Ванредна скупштина. У Суботу 10-ог јула о. г. одржана је ванредна скупштина варошког претставништва. Предмети су били: 1. Извештај одбора за здање вар. реал-ке Закључено, да се поновно у домаћим и пеш-танском листу испише стечај, пошто се на прве стечајне мало подузетника пријавило. 2. Г. К. Врговић, који је изабран на место порезног сенатора благодари на избору, те је закључено да се поновни стечај до 15. августа распише, у које ће време и избор извршен бити.

Министарска наредба. Да би здравствено стање у нашој држави повољно остало, то је министарство и ове године по-новило своју наредбу која у томе погледу ово каже:

1. Извршење § 151. закон. члан. XIV. од 1876. год. и строго мотрње на чистоту у сваком погледу имају власти тачно и са највећом строгошћу испуњавати. У мањим општинама биров, вез, имају седмично једаред прегледати, како је са чистотом у месту и где примете недостатак који, имају наредити да се одмах отклони.

2. Ако је у ком бунару нездрава вода а људи односе за пиће, то сместа треба тај бунар затворити да се не може вода водити.

3. Поглаварство, полиција, имају стро-го мотрити и прегледати месо и другу храну као и пиће, па што је поварено, шкољаво, узаптити и уништити.

4. Свако место је дужно постарати се за дезинфициона средства, — где је преко 1000 становника треба се постарати за бол-ницу за заразне болести, а у мањим мести-ма за одељење просторије.

5. Треба позвати све лечнике, бабице, а објавом и сво грађанство, да чим примете сумњиве знаке а на име пролив и повраћа-ње, да су дужни с места то пријавити по-главару места.

6. За тачно извршење наредбе ове од-говорни су градски начелник, односно под-јупан, даље главни жупанијски лечник, сол-габарови, бележници и месни поглавари.

Погрешно. Овд. немачке по-вине, а према томе и ми, погрешно смо донели у прошлом броју о. л. вест, да је г. Лаза Везенковић у име оvd. певачког друштва ударио «клин» усомене, приликом освештења за-ставе ватрогасног друштва. Г. Мита Матејић потпредседник пев. друштва извнестии нас је да је он ударио клин у име певачког друштва а никакo г. Везенковић, што овим исп-прављамо. Но опет је нешто у ствари! Г. Везенковића уиуномоћише оvd. српски учитељи, на броју четворо, да у име вршачких српских учитеља! од којих има седамнајес удара «клин». Дакле 4 према 17., дивно поверење! Ама и ова четворица из-весно су за то поверили ову функ-цију г. Лазујки, што су потпуно уверени, да нико од њих неби боље могао да изврши ову функцију. За ударање «клина» треба вештине и спреме, а то се тек неможе порећи г. Лазујки. Дакле, «српско вршачко учитељство» поверило је ствар, струч-њаку а у исто време и своме колеги! — Молили би да нам се ово разјас-ни: ковачлук, учитељство и — 19. век! дали се то све слаже?

Повор. овим упозоравамо наше местне штов. претплатника, да нико ме без разлике не дају претплату на наш лист, без књиге штампане, са признацима. Наш бивши скупљач Панта Велић није више у нашој радњи, те пре-ма томе нема ни права на скупљање претплате.

Жетва. У нас ће скоро готово бити са жетвом. Људи у највећем степе-ну жању Резултат овогодишње жетве у нас је добар, те према томе људи ће се мало подкрити. Но по нашем мишљењу све је то мала помоћ за наш народ. Кад би им и двојном више родило, опет би тешко могли намирити све потребе, које се од народа ишту Државна пореза није опасна по народ, ама ова општин-ска, која је сваког дана све већа упропастиће наш народ. Општински приходи од земаља сваког су дана већи а с' њоме и општинска пореза је већа, у место да је мања. Сад ево опет хоће да подигну намет на ви-лајет, те хоће чиновницима да подиг-ну плату. Ми неразумемо неке наше претставнике шта раде, зар је њих народ бирао да му што већи терет на врат меће, или да га скида? Позвани немојте за љубав појединих да упропаћујете свој народ, јер дође време кад ће те за та ваша дела морати народу, који вас је она-мо изабрао рачуна дати!

Опет прослава! Овд. немачко занат. певачко друштво, видевши да је наш градоначелник могао да прослави 10-годиш-њицу, решило се и оно да прослави своју 10-годишњицу рада и битисања те ће усјед тога позвати сва певачка друштва јужне мађарске. Светковина ће се одржати 13., 14. и 15. августа п. р. Боже, дали ће и при овој светковини што подељено бити на-шем Лазујки?

Жељезница Ершац-Јо-вин. Као што смо са поуздане стране из-вештени у најраћем року отпочеће се град ња ове жељезничке пруге. Сретно да Бог да! Лазан новац. Никола од 10 и 20 потура има много лажљивих. Стога се упозорује сваки да при примању ових добро припази. Лажни су никлићи мелани и дају се лако превјити, а и чарк им је рђаво израћен.

Из полиције. Дознало се да више задарских и тесачких раденика (калфи) има, који своје правогање исправе немају а ипак се од стране мајстора у службу или рад примају, без да се о њима при ступању или иступању из службе код оvd. занатлиј-ске задруге пријаве чине. — Усјед тога овим се путем сви задарско-тесачки подузи-мачи озбиљно опомињу, да би само оне ра-денике (калфе) у службу — рад примали, који су са потребним исправама снабдевени, и њих при ступању као и при иступању пријаве оvd. занатлијској задрузи. Они мај-стори, подузимачи, који се не буду држали ове наредбе, биће у смислу 153 §. посто-јећег занатлијског закона најстрожије казњени.

Несретан случај. У среду око 5 сахата по подне, прође натовареним по-

лима, слуга оvd. пивара г. Шандора Пофмана, улицом т. з. „Чукурмала“. Кад је пред ста-вом неке Тереске Хорват стигао он заустави коње и упусти се у разговор са истом Тереском, но док су они разговарали дете исте Тереске од 4 године дотрчи и погне се на стражњи точак, утм овај доврши говор, крене кола, а дете падне под точак и овај му размрса главу. Дете је на место мртво остало. Ова-кове непажње од стране ових пиварских кочијаша више су се пута дешавале, па према томе наша полицијска власт треба најстрожију истрагу у овој ствари да поведе и виновника казни.

Нова књига. Наш брат Гага Андрејевић добио је једно писмо од г. Јове К. Борјановића у коме се моли да пошље своју слику а и слике својих садруга г. Мите Матејића и Косте Маринковића који с. били учасници отприча Гундулићева споменика. Г. Јова К. Борјановић срп. народ-ни учитељ из Аде намеран је издати једну књигу под насловом „Путовање Срба Вој-вођана и из Троједнице у Дубровник и Црну Гору 1893.“ иста ће књига бити богато илустрована разним пределима, местима сце-нама и т. д. поред факсимила и слика сваког саучесника са брода „Приса“. Те се с тога и обратио нашим вршчацима. Ово је лепо и племенито подухеће г. Борјановића које сваке хвале заслужује. Даље у истом писму вели: да је наш великан, песник чика Јова Змај предложио, да се сви путници који су били у Дубровник и Црну Гору називају српским хацијама, те према томе и ми смо сретни што имамо три српске Хације. Г. г. би умозили да се предлога нашег великана држе, те у будуће кад се буду где потписи-вали, међу напред с. х. јер су заиста и заслужили овај придев.

Неповзнато. У 102 бр. «Зас-таве» од уторника изашао је допис из Вршца у коме неки безимени дописник јавља, да је овде основано неко ново друштво под именом „Коло младих Срба и Српкиња“. Нама о овом друштву није ништа познато, а тако и ником од младих вршачких Срба и Срп-киња. Сигурно се дописнику прохтело да пише па није знао шта ће, већ да се мало прошали.

Да расчистимо Чланак „Да расчистимо“, није нам могуће било у овом броју наставити, јер смо опте-рећени важнијим материјалом, те с тога што не учинише у овом, учинићемо у наредном броју.

ПИСМО

Филипу Н. Радичевићу

протођакову црногорском и секретару митрополије Уважени Господине!

(Наставак.)

То је велики опште славенски патриот Иван Гундулић, онај исти Гундулић, који с по-носом прјеваше свом роду:

Тим у њих се још зачина,
Што с' у прјесан став' одавна
Од Лесандра Србљанина, — (македонског)
Врх св'јех цара нара славна

У њих свуд се витез хвали,
Бога круном копа' обдари:
Стјепан, Урош и остали
Од немањске куће цари.

У њих живе слав' обила
Ку' Обилић стече мудри,
Кад хандаром цара славна
На Косову смртно удри.

Просвјетлит' се ј' у њих хајо
Не завиде' суице жарко.
Свилојевић још Михајо
И Краљевић јунак Марко.

У њих јоште вас свјет пуни
Глас и бојна дјела слову
Од Лауша, ки се круни
У Будиму и Кракову.

И. пјесмање Оскара, изда-
ње Ј. Босковића

Тако вам је то, драги оче Филипе: у сваком друштву човечијем, као и у читавом јед-ном народу, када најују три најглавнија елемен-та: слога, љубав и узајамни устачки рад, човек се може надати свакој срећи, снаком напредку, смједо може кројити планове и по иде-јама и по формама, који ће без сумње бити плодотворни по циљано друштво или народ. То све могасте наћи у знатно оно вријеме Дубров-ника. А данас?! о tempora! о mores! — Данас вам овај исти Дубровник представља собом два догора: у једном су Срби, у другом су назо-ви — Хрвати. Али не мислите да се, као раздијељени, занимају мирно својим Богоданим и природним способностима. А, Боже сачувај! тога ту нема. Домаћи послони су сасвим на задњем плану, а на прво мјесто иступа непримљиво политичка борба, главоше и нападење у свеог-лућим облицима. Али опет важиће међу њима

■ разлике — Једни нагињу мирним путем к примирењу, те су на свом мјесту, и у најозбиљнијим спорима, други општ. служе се најбрутанијим средствима теже угасити и посљедњу искру солидарности. Са свим је наравно, да је у таквим условима угашена она једна прјесничка лица. Тада се опростила с Дубровником, Петау су звисогаде ноге, да се центра преко кршевитих Апенина, те тако Дубровник тек животари прошлошћу, алишави се и оне трговине, што негда у највећем ступњу бјеше.

Много ми је ушчатана за душу пријонуло у овом граду, у ком осви једне православне цркве, посвећене, чини ми се Успјенију, више и нема, дочим много католичких, те растављајући се с њим, обузаше ме мисли: еј Дубровниче, цвијету наше прошлости! пробуди успаване синове своје, које си одишао с родољубивим срцем, нег викну из гробница на потомке своје, да не срамоте оно, чему се сви парели чувају, да не каљају оно, чему се треба клањати, а ако посљед тога остану глуми, окупи ти оне тине злогласне, на их ребрима својим стропоштај у то море свие, нег им закобно срце морске рибе каљују... После овога, дубоко уздахнем, па ми са свим рефлексивно извуче се стих Гундулићев из седмог пјесана Османа:

Ах, да ј' пролет тво зашеће
У родному немир граду,
И домаће вријежи смеће
У завади и нескаду!

Окрени се, али сам Дубровник изгубио из вида и пловни средином Адриатике, Буре на мору ни мало, а другар ми је млад Далматинац из Костанице, па ми прича о Америци, у којој је раније четири године живио. Ја станујем — говораше он у Сан-Франциску. Србадије је прилично број, а тројструко још јаке везани братској снотом, него у својој домовини. Назвати се морамо, јер је у свијету тужно живјети: сваг гласа, да не славиви начином превари, очонди, добије ван што; па како нам ласка, ласке, удвара се, рекли би: поштене душе, Боже! бар ме онај воли, у шта лукавства нема, а овамо и комузљу би с нас згулио. Свада је овладао материјализам, а поштене — то је замијешено утаниченим политиком. У почетку смо истина, као невјешти, најјервали се, а од тога доста и страдала, по сада — е, Боже, сада и ми политизирамо, па играј како свирају. У ужем нашем кругу тога већ нема: братска љубав и узајамно потпорање на првом су мјесту. Имамо и своје друштво, ту су нам с разних српских крајева, има и свиња Црне горе, чешће се кушимо, разговарамо, преносимо мислима на своје постојбине, утичемо један на другог морално и материјално, а ако не што год високо научно, онда се бар видимо, уживамо за здравље, исприча ћемо по неку новост, па и то нам је српски. Један прича, како је чуо, да се Србија сада живо стари за умно развиће српачи у Македонији, тако је и гимназија; други каже, како се ширењу дваје митрополисе главе с циљу, да стану на путу оној пропаганди, што у своју мрежу дови прот народ; трећи наставља, како царова Јарослав, који је велики сјеверни монарх покорио свом једином искреном другу и пријатељу, развија заставу под самим Цариградом и Одесом, а силну трговину извози Јадрански морем у Италију. Да, то је све жива истина, прихвати четири. Црна гора је сретна, тек њом управља човек, који прије времена доби сребрне власи неуморним радом и напрезањем за благо и напредак своје земље и народа. И тако од свуда по нешто накупи се доста, и то доста, сваг носи собом до другог виђења. Наставиће се.

ИЗ СРПСКОГ СВЕТА

Пожар. У прошлу недељу био је у Бел. Бечкерку ужасан пожар. Изгорео је дућан трговца Беле Роже и Хирша. Знатнијег кварца претрпеше трговине: Фелзенштајна Коштајна и Бливаја.

Откривене стотеника. Пре неколико дана откривен је у Београду на Калемегдану стотеник, који су благодарили учитељи подигли своје великом добротвору, пок. Јовану Гавриловићу. Свечаности је благоволео присуствовати Ш. В. Краљ. Света је било веома много на Калемегдану, да са српским учитељима подели благодарност и признање великом добротвору. Али је киша која је била почела падати, натерала те су се многи разишли с Калемегдана пре времена. После подне био је на Калемегдану, а у вече у Коларчевој пивници концерт.

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА

— Напа је повлодио везу пригорског Никола један молитвеник који је штампан у Риму словима — глаголицом.

— Из Париза јављају: да огромна већина становништва није хтела учествовати у народној свечаности која се тамо сваке године одржава 2. (14.) о. м. Није хтела учествовати, веде, што је свет озлојеђен на постојав полиције приликом посљедњих изгледа.

— Из Берлина јављају: да је државни сабор са 201 против 185 гласова прихватио а. војничке предлоге, услед којих ће се немачка војска повшати.

СЛОВЕНСТВО.

— Румунски народни збор. Данас 11. овог мес. одржаће се велики збор румунске народне странке у Херманштату.

— Из Русије јављају, да ће између Русије и Аустро-Угарске брзо доћи до споразума у погледу трговачког уговора. Уговор између те две државе биће закључен још пре, но што ће се склонити и потврдити трговачки уговор. Држи се још и то, да ће у почетку идуће недеље у Петрограду почети преговори између Русије и Румуније.

— Рутенске ђаке, који су правили демонстрацију против митрополита Сембратовића, што смо у своје време јавили, ослободио је бечки земаљски суд испод суђења да нема дела и поштине пуство у слободу.

— Из Петрограда јављају: да ће се до скора састати једна комисија која ће прегледати законе о праву странаца да у Русији купују земљишта.

— У Москви ће бити 1895. год. сибирска изложба, којој ће бити цел да покаже шта све има у Сибирији.

— Из петрограда јављају: да се је престолонаследник 1. (13.) о. м. тамо повратио.

РАЗНО.

Куриозна непажња. У штампарском делу рад ментранпажа, т. ј. лица, које се стара, да сложене врте иду једна за другом и које ломи слог, — веома је одговоран. Непажња од стране таквога лица, може изазвати до негда кобне погрешке, као што о томе сведочи следећи случај, који се не давно десно у Вујорку.

За једне месне новине, сложене су биле две нотике од којих се једна типала проповеди коју је изговорио патар, а друга — непријатног случаја једним песом, кога је ј рила гомила уличних дечака и које је на послетку ухватио жандарм, јер је мислио да је бесно.

Ментранпаж према слогу ових двеју нотича био је небржљив, тако да је саставио другу половину, друге нотиче с првом подовином, прве нотиче. И у резултату добио се ово:

„Честити Цеме Елансон, настојатељ св. Аранђела изговорио је у прошлу недељу, опросташу беседу пред огромним бројем слушаца. Узбуђеним гласом напоменуо им је, да му је његов лични лекар препоручио, да пропутује преко Атланског океана у Француску, под чијим небом може поправити своје здравље, које је порушио услед многог рада. За тим изговорио громко возглас, он се пустио, да бега што игда може по улици Бенедикту, у правцу према школи, где га млади нерадници задржаше и привезаше му за реп разбијену шерцу. И гле, награђен тим украсом, он се понова спусти трчати с још више снаге, док га на крају служитељ није ухватио, па мислећи, да је бесно, убио га из револвера.“

— Наша влада забранила је извоз сточне хране, нарочито сена и сламе. Ова је мера мотивисана тиме што је оскудица ове хране у многим пределима и што је извоз на страну узео велики размер.

Попис у Бугарској. По попису, који је ове године обављен, има у Бугарској 3.305.458 становника, дочим је 1888. било 3.154.371. Од градова има највише становништва Софија, и то 46. 593 а онда Филипопољ, Варна и Русчук.

Колера. По вестима, које стижу из Александрије, колера све јаче бесни у Мекси, Басараху и Мамораху. Људи падају мртви по улицама. Мухамедански лечници, који се враћају из тих крајева пртају веома тамним бојама стање, које наступи услед ове болештине. У мисирском лазарету Елтор очекују 50.000 хаџија, а међу тим има места само за 11.000. — „Тајмс“ пишу из Каира ово: Положај карантинске станице Елтора је врло сабиљан. Стигло је нових 7.000 хаџија, очекује се још 35—40.000: а само 11.000 могу бити петнаест дана у карантини. Земаљска влада сарајевска изаслала је окружног лекара Карлинског, да се нађе у помоћи хаџијама из Босне и Херцеговине.

Из Прага јављају: да је друштво поартера (бостанија) у Сапу замолило владу за бескаматни зајам, пошто је поврће на поседу тога друштва, који износи 500 јутара, са свим пропало, те је код самих краставаца губитак 75.000 фор. а код осталог поврћа 40.000 фор.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Потписани налазим за угодну дужност захвалити овдашњој срп. православној цркви, школској општини која је изводела последице петогодишњег мог учитељског службовања на овдашњој срп. основној школи наградити ме са 100 фор. (једна стотина фор). — Хвала таковој општини, која умије тако да цијени трудољубиви рад својих учитеља, а ја ћу настојати да се те лијепе награде и у будуће достојним учиним.

Брчка, 2. јула 1893.

Станислав Мајсторовић,
Учитељ I и II раз.

Бр. 4283. 1893.

СТЕЧАЈ

Код муниципалне вароши Вршца има се погунити место референта варошког сиротинског стола са годишњом платом од 1000 фуринти ав. вред. —

У смислу 3. односно 5. § 1. зак. чл. од 1883. год. инстурриране молбенице треба најдаље до 10/22. Јулија св. год. високо родном господину Александру Ниволићу па од Рудне жулану поднети. —
У Вршцу 12/24. Јунија 1893.

С Е М А Ј Е Р
градоначелник.

3—3

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На српској вероисповедној основној четвороразредној школи отвара се стечај за учитељцу. Плата је 300 фор четир хвата дрва за шко.у и своју потребу, слободан стан са баштом. Учитељци сада у дужност све законом прописане предмете предавати, и децу у женском ручном раду обучавати.

Молбенице се имају најдаље до 15. августа т. ј. Велике Госпојине школском одбору послати, а тога ће се дана и избор учитељице обавити.

Из одборске седнице у Навлашу (код Вршца) 4-ог Јула 1893 држане. —

Б. Лазаревић, Зака Глоговац,
перовођа. 1—3 председник.

Објава.

Вршачки годишњи Пантелијски вашар биће 4, 5, 6 и 7. августа (23, 24, 25. и 26.) Јула 1893.

Пошто је 3. августа (22 јула) недељна нијана, то се

ОГЛАС

Част ми је штовану публику одавде и из околине известити, да сам заступство од првих Шалузинских и родетанских творница по најновијој изради примио.

Такођер примам наручбине за један вештачки сликарски Атеље у П р а г у, који обичне слике на платну у свакој величини бојадисане израђује. —

Ван овог примам валоге за машине за вршидбу, за шпироце тако зване пероноспора (Сифонија) за фарме од метала до величине од 50 центиметера — за шиваљске Сангерове и Хове машине, бојадисаних слика, огледала, златних оквира, разних цених и на зиду сатова. — за бирташе славине за пенушење и пумпе.

Мустре стоју на затезање на углед, где се уједно и чоруке прилају.

О поштовањем
Ђока Војновић
господска улица бр. 833 у вуља госп: Свет. Цвејића.

1—3

допушта да се већ тога дана марва и коњи на вашар терати може.

1—2.

СТЕЧАЈ.

Потписана општина потребује једног Учитеља на овдашњој срп. прав. основној школи. за год. 1893/4. Учитељ мора бити Србин православне вјере, и који је најмање двије године учитељску дужност вршио.

Дужност истога, битиће у сва четири разреда предавати; у Цркви појати и децу цијенију подучавати. Који жели ово мјесто узети нека изволи најдаље до 30. Јула о. г. пријавити се и своје сједобне овој општини послати. Плата је годишња фор. 500. а. в., слободан стан и огрев.

Модрич 1. Јула 1893. (Босна.)

Срб. Прав. Црквено
1—3. Школ. Општина

УГЉА

Из штајердорфског и аниинског мајдана, може се добити у којој било количини, код г. Паје Поповића млинара, а по најумеренијој цени.

1—3.

ОБЈАВА.

Част ми је известити штог. грађанство а и поштоване моје муштерије, да је мој парни млин почео радити. Услед набавке једне нове парне машине у стању сам известити моје поштов. муштерије да ћу од сада у погледу млевња сваког најтачније и најбрже задовољити моћи.

Са поштовањем
Паја Поповић
поселик парног млина
у Вршцу.

ДРАЖБА.

Решењем срп. прав. цркв. скушштине у Илаци, распикује се дражба на мањак, ради ренарације св. цркве. —

Целокупна радња с материјалом уједно по згтовљеном предрачуну износи 1270 фор. Дражба ће се 13.25. Јула 1893. пре подне у 9 сахати у општ. женској школи одржати. —

Сваки онај, који жели исту радњу на себе примити; има пре дражбе 10 % вадјума председнику цркв. општине положити.

Поближи услови могу се код председништва цркв. општ. од дана првог увршења овог огласа као и на дан дражбе, дознати.

Из вјерне седнице срп. прав. цркв. скушштине у Илаци 15. јуна 1893 држане.

Душан Дамбрић Јован Црњански
перовођа, председник.